

در گفت و گوی اختصاصی آریانا گردشگر با مدیر عامل بانک توسعه صادرات:

گردشگری، یک مفهوم چند وجهی

– بانک توسعه صادرات با توجه به فعالیت در این شاخه‌ها بر روی چه موضوعی تاکید بیشتری دارد؟

اولویت اصلی بانک ایجاد ارزش افزوده بیشتر برای اقتصاد ملی، از طریق افزایش سهم صادرات غیر نفتی است. ملاک و محور تامین مالی پروژه‌ها در بانک توسعه ارزش افزوده‌ای است که در صادرات کالا و یا خدمات فنی و مهندسی مورد محاسبه قرار می‌گیرد. فرصت‌های سرمایه‌گذاری در داخل و خارج، تامین مالی داخلی و یا خارج با ملاک ارزش افزوده صورت می‌گیرد. این مهم‌ترین مکانیزمی است که راهبرد ورود و خروج‌ها را در هر رشته تعیین می‌کند. در تجارت کالا این امکان وجود دارد که یک کشور خودکفا در یک محصول، به واردات و صادرات آن محصول نیز اقدام نماید. یعنی این امکان فراهم است که کشوری وارد کننده کالایی باشد و در عین حال نیز آن کالا را صادر نماید. داد و ستد کالایی به رونق تجاری و کسب و کار منجر می‌شود. بنابراین جریان ورد و خروج سرمایه و سرمایه‌گذار اجتناب ناپذیر است. مدیریت ورود و خروج سرمایه بسیار مهم و تایین کننده است. برخی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در داخل کشور وجود دارد که با ورود و جذب سرمایه‌های خارجی، به بهره‌برداری رسیده و تولید ثروت و ارزش افزوده‌ی بیشتری می‌نماید. برخی فرصت‌های سرمایه‌گذاری نیز در فراتر از مرزها وجود دارد که از طریق ایجاد درآمد و ارزش افزوده موجب تقویت بنیه‌ی اقتصادی کشور می‌شود.

– در این مواردی که عنوان کردید، نقش بانک‌ها، به ویژه بانک توسعه چیست؟

بانک‌ها به این جهت که بخشی از تامین مالی سرمایه‌گذاری‌ها و به تعبیری بخش مهمی از مدیریت نقدینگی و پولی را در جامعه به عهده دارند، علاوه بر واسطه‌گری و جمع‌آوری سپرده‌ها در مدیریت سرمایه‌گذاری در کشور نیز می‌توانند ایفای نقش نمایند. بانک‌ها می‌توانند به جریان سرمایه‌گذاری در کشور کمک کرده و یا رشد سرمایه‌گذاری را تحت تاثیر قرار دهند. سیستم

سرمایه‌گذاری شامل سرمایه‌گذاری داخلی و سرمایه‌گذاری خارجی است. هر دوی این‌ها به فرهنگ پس‌انداز عمومی و جذب سرمایه‌گذار خارجی وابسته هستند. برای رونق اقتصادی و ایجاد کسب و کار جدید، سرمایه‌گذاری ضرورت دارد. ظرفیت‌های بالای اقتصادی کشور نیاز به توسعه‌ی سرمایه‌گذاری و به‌خصوص جذب سرمایه‌های خارجی دارد. گاهی گفته می‌شود که کشور به دلیل بهره‌مندی از منابع نفت، گاز و دیگر منابع معدنی نیازی به جذب سرمایه‌های خارجی ندارد و یا گفته می‌شود که با وجود فرصت‌های

وقتی روند سرمایه‌گذاری برای تاسیس یک هتل یا یک مجموعه اقامتی یا تفریحی آغاز می‌شود و یا در مناطق نمونه گردشگری و حتی در فضاهایی که به عنوان آثار باستانی ثبت شده سرمایه‌گذاری می‌شود، این امر به تولید ارز یا درآمد ارزی منجر می‌شود

متنوع و متعدد سرمایه‌گذاری در داخل و نیازهای زیاد به سرمایه، سرمایه‌گذاری در خارج ضرورتی ندارد. به زعم من، مفاهیم جدید در اقتصاد و تجارت بین‌الملل، نگاه جدیدی را به فرصت‌ها و شرایط سرمایه‌گذاری ایجاد می‌کند. از دیدگاه بازرگانی بازار سرمایه مشابه بازار کالا نیاز به صادرات و واردات دارد. در شرایطی ظرفیت‌هایی در اقتصاد ایجاد می‌شود که علاوه بر سرمایه‌های داخلی، جذب سرمایه‌های خارجی را نیز ضروری می‌سازد و بالعکس در شرایطی سرمایه‌گذاری‌های در فراسوی مرزها به رونق بیشتر اقتصاد ملی منجر می‌شود. بنابراین بانک توسعه با ملاحظه‌ی شرایط و مقتضیات ملی و بنگاهی در هر سه بخش مورد اشاره فعالیت می‌نماید.

بانک توسعه صادرات در تاریخ ۱۳۷۰/۴/۱۹ تأسیس شد و عملاً از شهریور ماه ۱۳۷۱ آغاز به کار کرد و از آن هنگام، در راستای پیشبرد اهدافی که بانک بر عهده داشت، با کارکنان و کادری متخصص و ورزیده، در خدمت صادرات کشور قرار گرفت. فرآیند عملکرد این بانک در طول سال‌های گذشته نمایانگر این واقعیت است که بانک از طریق توجه به سرعت و دقت در روند کار، موجبات جلب اعتماد و رضایت مشتریان خود را فراهم ساخته و علاوه بر آن، اعتماد بانک‌ها و سازمان‌های بین‌المللی را نیز به خود جلب کرده است. بانک توسعه صادرات ایران در راستای اهداف برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی دولت و با هدف گسترش صنعت گردشگری، جذب گردشگر و افزایش درآمد ارزی کشور، طرح‌های مربوط به توسعه این صنعت را با شرایط ویژه تامین مالی می‌نماید. این موضوع بهانه‌ای شد تا در راستای بحث صنعت گردشگری گفت و گویی با دکتر کورش پرویزیان، رئیس هیات مدیره و مدیرعامل بانک توسعه صادرات ایران داشته باشیم که البته به دلیل طولانی شدن این نشست که بیش از یک ساعت به طول انجامید، این مطلب در دو قسمت برای علاقه‌مندان به موضوع سرمایه‌گذاری در گردشگری به چاپ می‌رسد.

– موضوع سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بانک‌ها معمولاً در سه شاخه دیده می‌شود، یکی سرمایه‌گذاری در طرح‌های جدید سرمایه‌گذاری در طرح توسعه طرح‌های موجود و در نهایت تامین نیازهای نقدینگی و سرمایه در گردش واحدها با توجه به این ابعاد سه‌گانه بانک‌ها به ویژه بانک توسعه صادرات از چه زوایایی به سرمایه‌گذاری و تفریق و تجمع پول در سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی خود نگاه می‌کند؟ آیا این بانک در این زمینه‌ها الویت خاصی دارد؟

موضوع سرمایه‌گذاری در اقتصاد ملی، موضوعی کلیدی و راهبردی است. توسعه سرمایه‌گذاری‌ها به عزم و اراده‌ی دولت و مردم بستگی دارد.

منتها گردشگری یک مفهوم چند وجهی است، و این‌طور نیست که تنها شامل یک سفر، اقامت و حمل و نقل باشد بلکه یک مجموعه چندوجهی است و می‌تواند روی ابعاد دیگر اقتصاد کشور نیز تاثیر مشخص و مستقیم بگذارد از جمله روی زیرساخت‌های حمل و نقل کشور، روی بخش خدمات و به صورت مشخص در بخش تولید و به‌ویژه در تولیدات دستی و سنتی که در حقیقت بخش اقتصاد سنتی کشور است و به به شدت وابسته به بخش گردشگری هستند. این مباحث و بسیاری دلایل دیگر باعث شد تا بانک توسعه برای بحث گردشگری پیشنهادی را مطرح نماید. موافقت‌نامه‌ای با مشارکت ارزشمند سازمان میراث فرهنگی و گردشگری آماده و ارسال شد که خوشبختانه در بودجه سال ۱۳۸۷ مصوب شد و بر اساس آن پیش‌بینی شد که مبلغ ۱/۵ میلیارد دلار به عاملیت بانک توسعه صادرات برای بخش گردشگری اختصاص داده شود و خبری که به‌تازگی دریافت شد این بود که آئین‌نامه‌ی اجرایی این موضوع در دولت، آماده برای تصویب و ابلاغ شدن است. بر این اساس می‌توان ظرفیت‌های جدیدی را برای بخش گردشگری در داخل کشور و به‌خصوص در بخش هتل‌ها و مراکز اقامتی و مناطق نمونه گردشگری و مجتمع‌های بین‌راهی به وجود آورد. حتی بخشی از این منبع به زیرساخت‌هایی مانند حمل و نقل اختصاص داده شود که پیش‌بینی شده است از حمل و نقل ترکیبی در این بخش حمایت شود. اگر این تخصیص صورت گیرد به نظری می‌رسد که منبع بسیار خوبی برای حمایت از سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری به وجود می‌آید که بتواند سرمایه‌گذاری‌ها را در این بخش گسترش دهد. طبیعی است اگر این بخش قوی شود و به نحوی باعث شود که تعداد بیشتری گردشگر جذب شود. این حرکت باعث افزایش درآمد ارزی کشور و نیز توسعه سایر کسب و کارها می‌شود. به عنوان مثال هم اکنون در بخش دارو، درمان و بهداشت کشور ظرفیت بسیار مناسبی پیدا کرده است. دانشگاه‌ها در حرفه پزشکی متخصصان زیادی تربیت کرده‌اند. به‌طوری‌که اگر بخواهیم موقعیت اکنون را با قبل مقایسه کنیم ملاحظه می‌شود که قبلا در اکثر روستاها پزشکان هندی و پاکستانی مشغول کار بودند ولی الان نه‌تنها چنین مورد دیگر نمی‌شود بلکه پزشکان بیشتری نیز

موافقت‌نامه‌ای با مشارکت ارزشمند سازمان میراث فرهنگی و گردشگری آماده و ارسال شد که خوشبختانه در بودجه سال ۱۳۸۷ مصوب گردید و بر اساس آن پیش‌بینی شد که مبلغ ۱/۵ میلیارد دلار به عاملیت بانک توسعه صادرات برای بخش گردشگری اختصاص داده شود

به لحاظ اقتصادی آن طرح‌ها شروع به بازدهی و ایجاد ارز می‌کنند و لذا تراز ارزی در این بخش مثبت‌تر می‌شود. یک حالت مهم دیگر نیز اتفاق می‌افتد که افراد زیادی تمایل به سفر به کشورهای دیگر داشته و به سایر مناطق در فراتر از مرزها پیدا می‌کنند. بنابراین منابعی را از کشور خارج کرده و به جاهای دیگر منتقل کنند. در این حالت تراز ارزی منفی‌تر می‌شود. یعنی اگر تراز ارزی را در بخش گردشگری کشور نگاه کنید. هر چه تراز ارزی تعادل نزدیک‌تر شود موفقیت بیشتری برای بخش ایجاد شده است. آمار نشان می‌دهد که طی سال‌های گذشته میزان گردشگر ایرانی در خارج از مرزها بیشتر بوده و بالعکس از تعداد گردشگران خارجی در کشور کاسته شده است. اما به تدریج که در بخش گردشگری سرمایه‌گذاری رخ داده و تعداد به سمت تعادل نزدیکتر شده است. برای مثال اگر عدد سرانه مصرف هر گردشگر را ثابت و مثلا ۱۰۰۰ دلار فرض کنیم، وقتی ۵ میلیون گردشگر خارج می‌شوند، این عدد می‌شود ۵ میلیارد دلار و اگر یک میلیون گردشگر خارجی ورودی باشید می‌شوند یک میلیارد و خالص این ۴ میلیارد دلار کسری تراز ارزی است. هر چه همین نزدیکتر باشد یعنی میزان ورودی و خروجی گردشگر به هم نزدیکتر شوند که طی سال‌های اخیر با سرمایه‌گذاری‌های انجام شده این روند مثبت بوده است و موفقیت بیشتری حاصل شده است.

برنامه‌ریزی بانک توسعه در بخش گردشگری تنها محدود به سرمایه‌گذاری و مواردی از این‌گونه است؟ آیا شامل موارد دیگر نیز می‌شود؟

استحضار دارید این یک جنبه درآمدی بحث است،

بانکی، هم وظیفه‌ی تامین مالی پروژه‌ها و هم وظیفه‌ی تامین سرمایه در گردش و نیز تامین مالی طرح‌های توسعه را بر عهده دارد. بانک توسعه صادرات ایران به عنوان اگزیم بانک کشور وظیفه تامین مالی صادرات و واردات کشور را دارد. تمایز فعالیت این بانک با سایر بانک‌ها تمرکز به توسعه‌ی تولیدات و ارائه‌ی خدمات صادراتی به آن‌ها است. به این معنی که تمرکز بانک توسعه صادرات به عنوان بانک صادرات و واردات کشور یا اگزیم بانک برای این است که از تولیداتی به آن‌ها و خدمات صادرات حمایت شود و یا اینکه ظرفیت صادراتی و به‌ویژه صادرات غیرنقدی کشور بالا رود.

بانک توسعه صادرات ایران در زمینه توسعه صنعت گردشگری چه برنامه‌ای در دست اجرا دارد؟

بحث گردشگری در بانک توسعه صادرات جایگاه مهمی دارد. بر این اساس که در دو سال گذشته یک سری اقدامات خاصی برای ارائه‌ی خدماتی به صنعت گردشگری آغاز شد و در حال حاضر پیگیری عملی آن‌ها در بانک توسعه صادرات و شکل‌گیری سازه‌های اجرایی مرتبط در دست اقدام است. از جنبه منابع یعنی مدیریت ارز و پول در کشور در بخش گردشگری دو اتفاق ممکن است رخ دهد. تراز ارزی مثبت و یا تراز ارزی منفی در گردشگری به وجود آید.

به طور کلی وقتی به صورت مستقیم سرمایه‌گذاری در کشور اتفاق می‌افتد و منابعی وارد کشور می‌شود، این منابع کمک می‌کند که حجم اقتصادی کشور را افزایش داده و به طبع سرعت در ایجاد کسب و کارهای جدید را گسترش دهد. اگر این سرمایه‌گذاری‌ها در بخش گردشگری باشد و یا این ظرفیت‌ها در خدمت گردشگری کشور قرار گیرد باعث می‌شود که به دلیل جذب بیشتر گردشگر خارجی در زمینه‌های مختلف از این سرمایه‌ها بهره‌برداری کرده و ارزش افزوده بیشتری ایجاد شود. یعنی وقتی روند سرمایه‌گذاری برای تاسیس یک هتل یا یک مجموعه اقامتی یا تفریحی آغاز می‌شود و یا در مناطق نمونه گردشگری و حتی در فضاهایی که به عنوان آثار باستانی ثبت شده سرمایه‌گذاری می‌شود، این امر به تولید ارز یا درآمد ارزی منجر می‌شود. وقتی گردشگر می‌آید علاوه بر جنبه‌های فرهنگی، هنری، اجتماعی، علمی و غیره

صد میلیارد ریال تسهیلات بود این‌جا باید سرمایه شرکت افزایش پیدا کند تا بتواند واجد صلاحیت برای دریافت تسهیلات شود. بنابراین وجوه و پول‌هایی که به صورت منابع بانک درمی‌آید، چه به صورت سپرده و سرمایه، ضابطه خاص خودش را دارد که بانک بر آن اساس اقدام می‌نماید. برای پرداخت برخی تسهیلات گاهی مواقع نیاز به مجوزهایی دارد که از طریق دستگاه‌های ذیربط مجوزهای آن گرفته می‌شود. مثلاً بر اساس بسته‌بندی سیاسی نظارتی بانک مرکزی پرداخت تسهیلات بیشتر از ۵۰ میلیارد ریال نیاز به مجوز بانک مرکزی دارد که بدین ترتیب برخی از مجوزها را باید از بانک مرکزی در اعطای تسهیلات گرفت. گاهی دولت منابع و وجوهی را در اختیار بانکها قرار می‌دهد و ضوابط پرداخت را هم خود دولت تعیین می‌کند. برای مثال در پرداخت وجوه دولتی به برخی طرح‌های بخش کشاورزی یا وام‌های ازدواج، مسکن مهر، چارچوب‌هایی از سوی دولت برای آن‌ها تعیین می‌شود که بر اساس آن‌ها و مصوبات و شرایط تعیین شده، تسهیلات پرداخت می‌شود. بانک مرکزی این ضوابط و مصوبات را به همه بانک‌ها ابلاغ می‌کند، اما پرداخت تسهیلات از محل منابعی که به بانک و سپرده‌های مردم است باید در چارچوب‌های تخصیص منابع و نگهداری پورتنفوی مناسب از پرداخت تسهیلات به بخش‌های مختلف در درون بانک‌ها صورت گیرد.

علاوه بر این از جمله کارهای دیگر که جزو وظایف بانک است می‌توان به تشخیص شرایط مشتری، بررسی طرح توجیهی و گرفتن ضمانت‌های لازم از مشتری اشاره کرد. در خصوص طرح‌های بخش گردشگری الویت‌ها و پروژه‌ها را سازمان میراث فرهنگی مشخص می‌کند. زیرا نقشه جامع گردشگری را سازمان میراث فرهنگی در اختیار دارد و مدیریت می‌کند. هم‌چنین آن سازمان مشخص می‌کند که در کجا و به چه شکلی سرمایه‌گذاری انجام شود. کار دیگری که سازمان میراث فرهنگی و گردشگری انجام می‌دهد استفاده از یارانه‌های دولتی در این بخش است. در واقع در این‌جا پیش‌بینی شده است که بخشی از سود تسهیلات مربوط به گردشگری از محل کمک‌های دولتی پرداخت شود. در بخش‌های دیگر نیز همین کار صورت می‌گیرد. برای مثال موافقت‌نامه‌ای میان بانک توسعه‌صادرات و سازمان توسعه تجارت امضا شده که براساس آن برای کالاهایی که نیاز به کانتینرهای یخچالی دارند، بانک تسهیلاتی را در اختیار کسانی قرار می‌دهد که کانتینر یخچالی تهیه می‌کنند تا به ناوگان کانتینر یخچالی کشور اضافه شود. سازمان توسعه تجارت تا ۵۰ درصد سود تسهیلات مربوط به این بخش را به شرکت حمل و نقل کانتینری یخچال‌دار کمک می‌نماید. در بخش گردشگری هم علاوه بر تامین تسهیلات و یارانه مشوق‌های دیگری هم پیش‌بینی شده است که به رونق هر چه بیشتر این بخش کمک می‌کند.

وجود دارند. با ترکیب بخش گردشگری سیاحت و درمانی می‌توان از این ظرفیت‌ها استفاده بیشتری کرد. برای مثال سیستم ترکیبی گردشگری به وجود آید که ترکیبی از بیمارستان، هتل، ورزشگاه، پارک و غیره در بعضی از مناطق در داخل کشور مانند کیش و قشم ایجاد کرد و به ارائه خدمات به گردشگران اقدام نمود. یا حتی می‌توان بیمارستان و هتلینگ را در کشورهای دیگر راه‌اندازی کرد و به ارائه خدمات پرداخت. بنابراین یا می‌توان بیمارستان را در خارج راه‌اندازی کرد و یا بیمار را از کشورهای دیگر آورده و این خدمات را ارائه کرد. برای سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری علاوه بر ظرفیت‌های تاریخی و فرهنگی کشور، در زمینه‌های مختلف درمانی، اکوتوریسم، ورزشی و غیره ظرفیت‌های زیادی وجود دارد. کما اینکه در بخش‌های تفریحی نیز پتانسیل‌های مناسبی را کشور دارا است. به دلیل تنوع گسترده گردشگری، باید توجه کرد که از ظرفیت بخش‌هایی که با فرهنگ ما نزدیک‌تر است، بیشتر استفاده شود و سرمایه‌گذاری‌ها نیز در این زمینه‌ها باشد. یکی از دلایل سرمایه‌گذاری در خارج از کشور این است که از این نیروی بالقوه‌ای که در بخش عمرانی، فنی، مهندسی، پزشکی و سایر کسب و کارهای جدیدی و خدماتی که وجود دارد استفاده شود و توجه جهانیان به ظرفیت‌های عظیم ایران معطوف شود. وقتی محصول و خدمات ایرانی در اروپا، آمریکا و آسیا ارائه می‌شود، نام ایران و ایرانی زنده می‌شود.

با توجه به ضوابط جدیدی که دولت به بانک‌ها اعلام کرده و اثر آن بر نقش تصمیم‌گیرندگی بانک‌ها در مقایسه با فرآیندی که در سابق بود، آیا این تغییرات اثری بر ضوابط توزیع وام ۱/۵ میلیاردی برای توسعه گردشگری خواهد گذاشت؟

بانک در هر صورت باید کار بانکی خود را انجام دهد و این موضوع در تناسب با ضوابط و مقررات بانکی است. چهارچوب‌ها و دستورالعمل‌ها متناسب با شرایط، بهبود پیدا می‌کند. هم اصلاحات متداولی است که در سایر بخش‌ها نیز باید انجام شود. ممکن است دستورالعمل و مقررات امروز با شرایط بانکی کشور هم‌خوانی داشته و اجرا می‌شود، فردا نیاز به اصلاح داشته باشد. این کارها به طور طبیعی اتفاق می‌افتد. منتها منابعی که به صورت سپرده در اختیار بانک‌های دولتی قرار می‌گیرد یا منابعی که به صورت افزایش سرمایه در اختیار بانک‌ها قرار می‌گیرد چهارچوب و ضوابط پرداخت آن مشخص است. برای مثال اولین ضابطه این است که هر طرحی که به بانک ارائه می‌شود باید توجیه فنی و اقتصادی آن بررسی شده و تصویب شود. این که ممکن است در این بررسی اشتباهی رخ دهد موضوع دیگری است یا اهلیت و اعتبارسنجی مشتری یک مکانیزم است که در بانک‌ها مورد توجه است. بالاخره یک مشتری با یک سرمایه خاص یک میزان خاصی می‌تواند تسهیلات بگیرد. برای مثال اگر شرکتی با سرمایه یک میلیون ریال خواستار

تامین مالی طرح سورتمه سواری در نمک آبرود

برخی از تأمینات مالی «بانک توسعه صادرات» در صنعت گردشگری

با تأمین مالی بانک توسعه صادرات ایران، پروژه تفریحی توریستی سورتمه سواری در منطقه نمک آبرود در تاریخ یازدهم مهرماه سال گذشته افتتاح شد. به گزارش روابط عمومی بانک توسعه صادرات ایران، این پروژه سورتمه سواری (Alpine Coaster) برای اولین بار در یک کشور اسلامی راه اندازی شده و هدف اصلی آن جذب توریست و گردشگر خارجی و ایجاد درآمدهای ارزی بوده است. همچنین طرح تله کابین بام سبز لاهیجان به عنوان اولین تله کابین استان گیلان از تسهیلات تأمین مالی بانک توسعه صادرات ایران برخوردار شده بود. همچنین در سال ۸۵ طرح تله کابین «بام سبز لاهیجان» به عنوان اولین تله کابین استان گیلان توسط بانک توسعه صادرات ایران تأمین مالی شده است. روابط عمومی بانک توسعه صادرات ایران، در گزارشی اعلام کرد: طرح تله کابین «بام سبز لاهیجان» که در سال ۱۳۸۴ راه اندازی شده از سوی بانک توسعه صادرات ایران، به منظور توسعه گردشگری و از محل حساب ذخیره ارزی تأمین مالی شده است.

در این اطلاعیه آمده است: احداث تله کابین از نظر جذب گردشگر، اشتغال‌زایی و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی می‌تواند نقش بسیار مثبتی را در منطقه ایفا نمایند. اطلاعاتی می‌افزاید: بانک توسعه صادرات ایران علاوه بر تسهیلات ارزی، به منظور مشارکت در تکمیل طرح احداث ایستگاه‌های خط تله کابین بام سبز، مبلغ ۲/۵ میلیارد ریال را به شرکت مجری پرداخت نموده است. در این طرح ظرفیت جابه‌جایی سالیانه ۹۶۸ هزار نفر برای ۱۱۰ روز کاری پیش بینی شده است. خاطر نشان می‌شود فاز دوم تله کابین «نمک آبرود» نیز توسط بانک توسعه صادرات ایران تأمین مالی شده است.

